

телното нанасяне на боитѣ, издава бавния процесъ въ техниката на температурата.

Ний не си поставяме за целъ въ това кратко въведение да разгледаме изчерпателно въпроса за характера на източниците на Боянската живопись. При все това нѣкои бележки се налагатъ.

Изборътъ на сюжетитѣ за декорацията на църквата и системата на разпредѣлението имъ съответствуватъ изобщо на схемитѣ, установени отъ XI в. нататъкъ въ византийското изкуство. При всичката устойчивостъ на тѣзи схеми, всѣки паметникъ представя известни индивидуални отклонения. Нѣкои отъ тѣхъ въ Бояна сж много характерни. Така, заемането въ декорацията на цѣлия долень редъ („правитѣ фигури“) само съ воини-светци е интересно поради това, че сжщото явление се повтаря въ нѣкои съвременни параклиси на Трапезица въ Търново. А търновскитѣ паметници сж свързани съ Бояна не само по време и по стилъ, но и по еднаквото си предназначение: и тѣ, както и Боянската църква, сж домашни параклиси на болярски семейства. Пакъ отъ тази гледна точка изобилието на воини-светци въ живописъта се обяснява съ желанието да се привлекатъ покровители на пълководцитѣ и управницитѣ въ семейнитѣ имъ алтари. Византийскитѣ прототипъ на това нѣщо се явява въ една отъ миниатюритѣ на Венецианския псалтирь, дето императорътъ пълководецъ Василий II, въ броня и съ копие, стои на пиедесталъ, обиколенъ отъ шесть воини-светци.

Връзката на Бояна съ „царствената“ Византия се потвърждава и отъ нѣколко други изображения. Пакъ въ долния редъ е представенъ два пжти Христосъ; най-напредъ, седналъ на тронъ (до алтаря), после правъ (въ притвора). Първиятъ носи надписа: *o cвepгeтис*, вториятъ (*o х*)*мкитис*. И двата образи сж копия отъ цариградски чудотворни икони, последната отъ които се е намирала въ самия императорски дворець.

leurs séparément, révèle le lent processus de la technique à la détrempe.

Nous ne pouvons prétendre, dans cette courte introduction, donner une réponse définitive à la question des sources des peintures de Boïana. Mais certaines conclusions s'offrent d'elles-mêmes.

Le choix des sujets de décoration et leur disposition témoignent d'un plan général établi dans l'art byzantin dès le XIe siècle. Toutefois, malgré la fixité de ce plan, chaque monument présente certaines tendances individuelles. Il s'en trouve, à Boïana, et de très caractéristiques. Ainsi, le remplissage de toute la bordure inférieure de la décoration par des figures debout, exclusivement celles de Saints Guerriers. Ce détail est d'autant plus curieux qu'il se retrouve dans plusieurs chapelles de la même époque à Tirnovo (Trapézitsa). Les monuments tirnoviens se rattachent à Boïana, non seulement par leur temps et par l'identité du style, mais par leur destination identique: elles sont, comme Boïana, des églises de château, des églises privées, possédées par des familles princières. Dès lors, l'abondance de Saints Guerriers dans ces peintures murales, s'explique par le désir d'attirer la protection de ces Saints Patrons des capitaines et des gouverneurs sur leurs autels familiaux. Nous apercevons un prototype byzantin de cet usage dans la miniature de la bibliothèque de S. Marc, représentant l'empereur-guerrier Basile II, vêtu de la broigne et armé de la lance, debout sur un piédestal, entouré des images de six Saints-guerriers.

Quelques autres illustrations éclairent encore ces rapports de Boïana avec l'art impérial de Byzance. Dans la rangée inférieure, le Christ est représenté deux fois: la première fois, sur un trône, près de l'autel, une deuxième fois debout, dans le narthex. La première figure porte l'inscription *o cвepгeтис*, la seconde, — (*o х*)*мкитис*. L'une et l'autre sont des copies de reliques miraculeuses de Constantinople. La seconde se trouvait dans le palais impérial.